

Tidende er 130 år

For fem år siden markerte Tidende sitt 125-årsjubileum. I år er bladet 130 år. Det markeres i mindre grad. Og det fortjener en omtale.

Da Den norske tandlægeforenings Tidende kom ut med sitt første nummer 15. oktober 1890, var det omlag 60 tannleger i hele landet. Men foreningen kom i gang alt i 1884, og sekretæren, Ole Seel, fikk bestyrelsen med på at referatene skulle trykkes og distribueres til alle medlemmer. Dermed var «Tidende» etablert. Bladet skulle først og fremst inneholde foreningens «forhand-

linger», altså møtereferater. I den utstrekning det var plass, skulle man også publisere faglige uttalelser, oversettelser av utenlandsk faglitteratur, bokanmeldelser og nyheter. Tannlegene hadde også et økonomisk perspektiv, og satset tidlig på å ta inn «avertissementer».

Utover 1890-tallet ble økonomien likevel så dårlig at bladet nesten ble nedlagt. Redningen kom med Ola Krøtø, redaktør fra 1900. På sine tre år i redaktørstolen bygget han opp Tidende både redaksjonelt og økonomisk. Stoffmengden økte,

det ble laget bytteordning med andre tidsskrifter, og medlemstallet steg i takt med suksessen.

Tidende er fortsatt et viktig fagmedium, og mange norske tannleger leser ikke andre fagtidsskrifter. Leserne gir også gode tilbakemeldinger. Gjentatte leserundersøkelser, senest i 2019, dokumenterer at Tidende vurderes som troverdig og aktuelt, og at bladet blir lest både grundig og lenge. Troverdighet er det absolutt viktigste for et redaksjonelt uavhengig redaktørstyrt medium.

«» tilbakeblikk

19
20

Normal anatomiundervisning

«I 1893, da Statens poliklinik for tandsygdome aapnedes, hadde 1ste læreren i løpet av 2 semestre foruten ledelsen av ekstraksjonsavdelingen hver morgen og plomberingsavdelingen hveranden eftermiddag at gjennomgaa anatomi, fysiologi, pathologi og farmakologi, dessuten gaves der skriftlige oppgaver, og dette var den gang i en grad som vanskelig forstaaes nu – nødvendig. Omfanget av anatomipensumet kunne under disse forhold ikke bli imponerende. ...

Siden den tid har tandlægeundervisningen gjennomgaaet en uanet stor utvikling saavel hele verden over som herhjemme. Det viktigste skridt fremover gjordes i 1905, da N.T.F. opprettet sit tekniske tandlægeinstitut, til hvis bestyrer den ansatte en med den amerikanske undervisning fortrolig svensk-amerikanske tandlæge: Sandblom. Hermed var gundlaget for en *fuldstændig NB. praktisk* tandlægeundervisning lagt; nogen aar senere blev det vel indarbeidede institut slaat sammen med Statens poliklinik for tandsygdomme, hvorved staten overtok den hele undervisning.»

Fra Johan Bruns forslag om å legge anatomiundervisningen til Det medisinske fakultet
🕒 5. hefte, mai 1920

19
70

Sjakk

«Tannlægesjakk – et quasivitenskapelig forslag: Til et parti sjakk benyttes 16 sorte og 16 hvite brikker. Hos mennesket skal det normalt være 32 tenner, 16 i overkjeven og 16 i underkjeven. Ville det ikke da være en idé å lage seg et såkalt *sjakksett for tannlæger* der man benyttet tenner i stedet for vanlige sjakkbrikker? Det skulle ikke være noe i veien for å holde seg til de sjakkregler som allerede finnes, når man på forhånd er blitt enige om hvilke tenner skal være konge, dronning osv.

Men artigst (og mere odontologisk?) ville det være om man kunne lage en rettelig odontologsjakk, med regler, der hver tann hadde sin egen verdi og bevegelsesmulighet.

Jeg har slyset med denne ideen i noen år, og kom til et ganske respektabelt antall ekstraherte tenner, men ofret dem i faderlig omsorg til min studerende sønn da han trengte tenner til sine fantomarbeider.»

H.C. Stokstad, Kr-sund N. – Brev til redaktøren
🕒 6. hefte, mai 1970

20
10

Frihet

«Et påfallende trekk ved amerikanernes kultur er deres konkrete forhold til «freedom». USA har i alle år tatt imot undertrykte mennesker fra hele kloden. Deres militære styrker er frihetskjemper, og alle krigene på fremmed jord er ledd i å beskytte og spre frihet. Dette tror de på. Det var slik USA ble til. Og forholdet til de militære styrkene er personlig. Veteranorganisasjoner, minnelunder og en jevn strøm av hjemsendte bærer sørger for å holde det ved like.

Frihetsbegrepet omfatter også begrensning av skatter og offentlige påbud til et minimum. Selv den pågående folketellingen anses av mange som et inngrep i friheten. Tenk å måtte svare på spørsmål om hvor mange som bor i huset ditt! Også retten til å gå til grunne synes å ha verdi. Akkurat nå er det midt i etterveene etter den nye helse-reformen, som mange synes er et angrep på friheten fra en sosialistisk president. Er han egentlig amerikaner?

Til gjengjeld hersker det et sosialt press til å hjelpe hverandre. Og det gjør man.»

Fra «Betraktninger fra Washington DC»
av Nils Jacobsen
🕒 Nr. 8, juni 2010

I jubileumsåret har Tidende et opplag på 7 100. Bladet kommer ut på tre plattformer. Papir, nett og app. Papirutgaven er fortsatt den som er mest lest, og den som bidrar til at økonomien er god. Tidende leverte et solid

bidrag til eier og utgiver, NTF, i 2019, med et resultat på 1,9 millioner kroner.

Siste nytt er at Tidende får momsfrifakt, også for den digitale

delen av publiseringen. Dette ble klart med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett 12. mai.

– Tidsskrifter og fagpresse har en viktig rolle for debatt og utvikling innenfor ulike næringsgrener, fag, organisasjoner og særinteresser. Det er derfor viktig at vi nå får et

momsregelverk som åpner for å utnytte mulighetene som ligger i digital publisering av dybdejournalistikk, sa kultur- og likestillingsminister Abid Q. Raja, i pressemeldingen.

2020 er et spesielt år, også for Tidende. Annonseomsetningen er gått ned, som følge av koronasituasjonen. I hvilken grad Tidende rammes er det fortsatt tidlig å si. Bladet vil eventuelt ha mulighet til å søke kompensasjon gjennom regjeringens ordning for redaktørstyrte medier.

Hvakostertannlegen.no midlertidig nedlagt

Med bakgrunn i den uforutsigbare markeds-situasjonen som følge av covid-19 mener Forbrukerrådet at det ikke er mulig å holde prissammenligningstjenesten Hvakostertannlegen.no oppdatert. Tjenesten ble derfor midlertidig nedlagt 12. mai i år.

Hvakostertannlegen.no er foreslått relansert når tannlegemarkedet er stabilisert og økonomien til Hvakostertannlegen.no er slik at tjenesten kan tilpasses forbrukerbehovet, markedsendringer og forsvarlig drift. Fordi tjenesten legges ned midlertidig vil ikke Forbrukerrådet ha systemer for å kunne motta data til tjenesten iht. rapporteringsplikten. Det vil si at Forbrukerrådet midlertidig ikke vil motta rapportering. Forbrukerrådet vil ta kontakt når innrapportering igjen er mulig, heter det i en e-post fra Forbrukerrådet til NTF.

Informasjon til pasientene

Ifølge Forbrukerrådet vil tannklinikker og prisinformasjon på nettsiden midlertidig bli erstattet med følgende melding til brukerne om hva de selv bør gjøre i dagens situasjon:

Behov for tannlege?

På grunn av koronaepidemien prioriterer de fleste tannleger kun akutte behov som skader, smerter og infeksjoner.

- Vær obs på at prisene kan være endret grunnet smittevern!
- Alle tannleger plikter å opplyse om prisene på sine nettsider.
- Kontakt både din tannlege og andre, og be om pristilbud før du bestiller timen.
- Ved endring i tilbudt totalpris skal tannlegen opplyse om dette før behandling igangsettes.
- Tannlegen skal uoppfordret gi deg skriftlig pristilbud dersom totalpris for behandlingen overstiger kr 5000.

Klagemulighet og annen viktig informasjon vil gjøres tilgjengelig på forbrukerradet.no.

Informasjon til tannhelsepersonell

Tannklinikker med publiserte prislister på Hvakostertannlegen.no vil motta e-post med informasjon om den midlertidige nedleggelsen fra Forbrukerrådet.

Forbrukerrådet ber samtidig tannlegene være ekstra oppmerksomme på gjeldende prisopplysningsplikt, og peker spesielt på følgende:

- Prisopplysningsforskriften § 10 bestemmer at den næringsdrivende skal opplyse om de fullstendige prisene på de tjenestene som tilbys. Prisen skal dekke alle materialer

- og ytelser som inngår i tjenesten. Det vil si at hygienetillegg og alle nødvendige kostnader knyttet til behandlingene må være inkludert i prisene. Hvis det ikke er praktisk mulig å oppgi prisen på tjenesten, skal den næringsdrivende informere om hvordan prisen på tjenesten blir beregnet.
- For tannhelsetjenester er det en særregel om pristilbud i § 18. Vanligvis har næringsdrivende kun plikt til å gi skriftlig pristilbud om forbrukeren ber om det. For tannhelsetjenester skal det gis uoppfordret hvis totalprisen for behandlingen overstiger kr 5000. Hvis all behandling foregår i den første konsultasjonen, kan pristilbudet gis muntlig. Pristilbudet skal inneholde alle deltjenester og varer som inngår i tjenesten og angi totalprisen så langt det er praktisk mulig.
- Prisopplysningsforskriften § 11 bestemmer videre at prisopplysning skal gis ved lett synlig prisoppslag eller ved prisliste lagt frem på det stedet tjenesten vanligvis bestilles. Har tannlegen hjemmeside skal oppdatert prisliste også fremgå av hjemmesiden.